

Zpráva o plnění priorit Rady za rok 2014

Rada se při své činnosti řídí zákonem č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, zákonem č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání, zákonem č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a dalšími právními předpisy. Rada v rámci své pravomoci uděluje licence k provozování rozhlasového a televizního vysílání, registruje převzaté vysílání, eviduje audiovizuální mediální služby na vyžádání, monitoruje obsah vysílání a audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a případně uděluje sankce podle zákona.

Všem těmto činnostem se Rada pro rozhlasové a televizní vysílání věnuje bez výjimky, v jejich rámci si nicméně každoročně stanovuje **priority**, na něž se v daném kalendářním roce zaměřuje.

K vyhodnocení plnění priorit Rada tradičně přistupuje na jednom ze svých posledních zasedání příslušného roku.

Na 22. zasedání 2014 Rada projednala vyhodnocení priorit za rok 2014.

Vyhodnocení naplňování priorit pro rok 2014

A. Priority blíže specifikované pro oblast televizního vysílání:

1) Ochrana dětí před negativními dopady vysílání

Ochrana dětských diváků před možnými negativními dopady vysílání je standardně jedním z hlavních cílů Rady, proto se i v roce 2014 monitoring televizního vysílání zaměřil na všechny fenomény, které jsou pro dítě jako diváka potenciálním rizikem.

Zvláštní pozornost byla zaměřena na vysílání upoutávek na noční pořady v průběhu dne a na vysílání kriminálních seriálů ve vysílacích časech, kdy děti nejčastěji sledují televizi bez dozoru dospělých.

Výsledkem této zvýšené pozornosti monitoringu bylo zahájení čtyř správních řízení pro možné porušení § 32 odst. 1 písm. g) zákona č. 231/2001 Sb. odvysíláním pořadů s kriminální tematikou, přičemž dvě z těchto správních řízení již byla ukončena uložením pokuty. Dále byla vydána dvě upozornění na porušení § 32 odst. 1 písm. g) zákona č. 231/2001 Sb. odvysíláním epizod kriminálních seriálů a jedno upozornění na porušení stejného zákonného ustanovení odvysíláním upoutávky na kriminální seriál.

V rámci naplňování uvedené priority se Rada věnovala rovněž problematice negativního vlivu obchodních sdělení na děti. V závěru kalendářního roku 2014 se Rada seznámila s výsledky studie „Dětský konzumerismus a jeho podpora v televizním vysílání určeném

dětskému divákovi“. Studie popisuje a vysvětluje mechanismy užívané televizní reklamou s cílem získat dětského diváka – spotřebitele v raném věku a udržet si jej jako věrného konzumenta i v dospělosti.

2) Objektivita a vyváženost předvolebního vysílání

Rok 2014 byl rokem supervolebním. V květnu 2014 proběhly volby do Evropského parlamentu a v říjnu pak volby do zastupitelstev měst a obcí a rovněž do třetiny Senátu PČR.

Jako tradičně Rada věnovala monitoringu předvolebního vysílání značnou pozornost. Objektivitu a vyváženost předvolebního vysílání Rada vnímá jako nezbytný předpoklad spravedlivé politické soutěže. Rada si je vědoma obrovské role, kterou média před volbami sehrávají.

S výsledky rozsáhlého monitoringu vysílání před volbami do Evropského parlamentu se Rada seznámila na svém 21. zasedání. Projednala zjištění analýz, které vyhodnocovaly vysílání České televize, programu NOVA, Prima a Televize Barrandov.

Monitoring zahrnoval standardní zpravodajství a publicistiku a rovněž pořady s předvolební dramaturgií. Monitoring pokrýval období jednoho měsíce.

V souvislosti s konáním říjnových voleb do místních zastupitelstev a do senátu Rada rovněž zadala monitoring vysílání hlavních televizních programů (Česká televize, NOVA, Prima, Televize Barrandov) a také několika vybraných televizních programů místního charakteru. S výsledky tohoto monitoringu se Rada seznámí na jaře 2015.

3) Politická obchodní sdělení

S konáním několika voleb v roce 2014 souvisela i další priorita Rady. Rada se v roce 2014 rozhodla zaměřit pozornost na definování pojmu politické obchodní sdělení.

V průběhu roku si Rada zadala zpracování několika právních a analytických materiálů, které zkoumaly fenomén politické reklamy. Výsledkem této snahy bylo vydání stanoviska dle § 5 písm. z) zákona č. 231/2001 Sb. k výkladu ustanovení § 48 odst. 1 písm. e) zákona č. 231/2001 Sb., které zakazuje zařazovat do vysílání obchodní sdělení politických stran a hnutí a obchodní sdělení nezávislých kandidátů na poslance, senátory, prezidenta republiky nebo členy zastupitelstva územního samosprávného celku.

4) Stereotypizace menšin

Rada dlouhodobě vnímá jako významný problém necitlivý přístup některých médií ke specifickým menšin, a to jak menšin vymezených etnicky, rasově, zdravotním postižením či například nábožensky.

Sklony zejména komerčních médií ke zjednodušenému informování o problémech některých menšin a uchylování se ke tvorbě předsudečných stereotypů o příslušnících těchto menšin je nešvarem, který nelze přehlížet. Proto se Rada rozhodla nechat v roce 2014 zpracovat monitoring za období náhodně vybraných dvou kalendářních měsíců, jehož cílem bylo zjistit, jakým způsobem provozovatelé ve svých zpravodajských a publicistických pořadech informují o menšinách a specifických skupinách občanů, zda se nedopouštějí nežádoucí stereotypizace, která vychází z předsudků o chování a životě menšin a specifických skupin. Analýzy se zaměřily na to, jak jsou příslušníci menšin a specifických skupin označováni, jakým způsobem jsou ztvárňováni, ve spojitosti s jakými tématy je o nich informováno a zda jsou jejich zástupci zváni do vysílání jako odborníci či hosté.

Byly zpracovány tři samostatné analýzy - pro ČT, Primu a Novu, které se zaměřily na informování o etnických a národnostních menšinách, o příslušnících náboženských menšin, o osobách se zdravotním postižením, o seniorech, o sexuálních menšinách, a rovněž vzaly v úvahu genderová hlediska.

Resumé monitoringu Rada zveřejnila na svých webových stránkách.

5) Ezoterické a soutěžní interaktivní pořady

V roce 2014 se Rada zaměřila rovněž na ezoterické, soutěžní a věštecké teleshoppingové pořady, založené na telefonické interakci s divákem, zpravidla prostřednictvím hovoru uskutečněného za zvýšenou sazbu. Tyto pořady jsou velmi často předmětem diváckých stížností. Stěžovatelé poukazují na záměrné prodlužování telefonního hovoru s cílem co nejvyššího zisku, na netransparentní průběh soutěží, na zavádějící „věštby“, jejichž cílem je donutit diváka k opětovnému volání či k využití jiných placených služeb esoterika apod.

Rada věnovala zvýšenou pozornost monitoringu těchto pořadů na všech programech, které ve svém vysílání podobné formáty nabízejí, a rovněž možnostem postihu nekalého jednání prostřednictvím těchto pořadů.

Výsledkem monitoringu bylo zahájení několika správních řízení, zpravidla v souvislosti s odhalením nekalých obchodních praktik.

Rada v několika případech rovněž vyjádřila přesvědčení, že od vysílání tohoto typu pořadů mohlo dojít ke spáchání trestného činu podvodu, proto přistoupila k podání trestního oznámení.

Problematice soutěžních a věšteckých pořadů byl v září 2014 věnován i samostatný panel v rámci konference Mediální reflexe.

A konečně téma věšteckých a soutěžních pořadů bylo i předmětem dvoudenního jednání mezi Radou pro rozhlasové a televizní vysílání a slovenskou Radou pro vysielanie a retransmisiu. Výsledkem tohoto jednání bylo vydání společné tiskové zprávy, jejímž cílem bylo varovat veřejnost před tímto typem pořadů.

6) Kontrola jazykových mutací televizních programů

V ČR je licencována řada televizních programů, které jsou vysílány do různých částí světa, mnohé z nich v několika jazykových mutacích. V roce 2014 se Rada rozhodla soustředit na monitoring jednotlivých jazykových mutací programů, aby zjistila, zda se jednotlivé mutace liší skutečně jen jazykovou úpravou, či zda fakticky nejsou provozovateli vytvářeny odlišné variace programu, lišící se zařazenými pořady či obchodními sděleními.

Rada ve spolupráci s kolegy z regulačních orgánů v zemích, sdružených v rámci CERF, získala pro účely komparace záznamy vybraných televizních programů ze stejného časového období. Následně proběhl monitoring a obsahové srovnání získaných záznamů. Tento monitoring v jednom případě odhalil, že program byl v zahraničí vysílán s odlišnými obchodními sděleními.

Rada se proto rozhodla věnovat podobnému komparativnímu monitoringu i v roce následujícím.

B. Priority blíže specifikované pro oblast audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání:

1) Ochrana spotřebitele

Ochrana spotřebitele byla v roce 2014 klíčovým úkolem při kontrole audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Monitoring se důsledně zabýval souladem obchodních sdělení s požadavky zákona č. 132/2010 Sb. a zákona č. 40/1995 Sb., potažmo zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Současně došlo k přípravě na chystanou novelu zákona č. 40/1995 Sb., která se velkou měrou dotkne ochrany spotřebitele ve vztahu k obchodním sdělením na potraviny.

Rada pokračovala v navázané spolupráci s ostatními dozorovými orgány pro oblast reklamy. Spolupráce spočívá zejména ve výměně odborných názorů a stanovisek. Klíčovou v tomto směru byla spolupráce zejména s Ministerstvem zdravotnictví ČR a Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR, nově pak byla navázána významná spolupráce se Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí, kdy zejména v rámci této organizace byla zásadní

kooperace ve vztahu k posuzování tzv. zdravotních tvrzení s unijními předpisy, dle Nařízení 1924/2006. Dále pak byla navázána spolupráce s Ministerstvem financí ČR ve věci obchodních sdělení na loterie.

2) Prověření koncepce monitoringu nelineárních služeb

V rámci monitoringu AVMSnV byla provedena kontrola všech evidovaných subjektů. I přes personální omezení došlo nejen k završení monitoringu prostřednictvím softwaru, ale i k provedení rešerší všech licencovaných subjektů, zdali v jejich případě nedochází k neevidovanému poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Rovněž pak došlo k rozšíření počtu screenerů, kteří se v rámci svého monitoringu zaměřili právě na AVMSnV.

3) Kooperace se samoregulátory v oblasti regulace nelineárních služeb

Rada v roce 2014 pokračovala ve spolupráci se samoregulátorem pro oblast poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, SPIR. Rada vnímá úspěšnou spolupráci se samoregulátorem jako ideální doplněk regulace, jejímž cílem je předcházení deliktů a souvisejících správních řízení. V této souvislosti byli zástupci Úřadu pozváni na konferenci této organizace. Zástupce SPIR pak vystupoval na konferenci Mediální reflexe, organizované Radou pro rozhlasové a televizní vysílání.

4) Zákonné úpravy a jejich změny, zakomponování do činnosti Rady

Zákon č. 40/1995 Sb. o regulaci reklamy v současné době čelí fakticky třem snahám o novelizaci. A to v souvislosti s chystanými změnami zákona č. 123/2000 Sb., o zdravotnických prostředcích a dále pak návrhy z roku 2012, směřující mimo jiné k určení přísnějších pravidel při sponzoringu lékařů.

Přestože v rámci těchto dvou chystaných novelizací doposud nedošlo k finálnímu schválení a legislativní proces je v různých fázích, je připravena nová, v pořadí třetí, novelizace tohoto zákona. Proces stávající novelizace vyplývá ze tří zásadních skutečností, první z nich je nutnost odstranění nedostatků v transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu do zákona o regulaci reklamy.

V rámci těchto novelizací byla ze strany Rady významná participace na připomínkovém řízení.

5) Ochrana dětí

Audiovizuální mediální služby na vyžádání jsou principiálně snadno přístupné všem skupinám diváků a tedy i dětem, proto je nutno činit kroky k ochraně dětí a mladistvých před možným závadným obsahem.

V rámci monitoringu tak byla zaměřena činnost na služby, jejichž pořady mohou být deliktní ve vztahu k dětskému a mladistvému divákovi. V této souvislosti tak bylo vydáno upozornění pro absenci disclaimeru v případě poskytovatelů PK 62, a.s. a O2 Czech Republic a.s

C. Priority blíže specifikované pro oblast rozhlasového vysílání:

I. Monitoring obchodních sdělení

V roce 2014 v oblasti rozhlasového vysílání pokračovalo podrobné zaměření se na obchodní sdělení v rozhlasovém vysílání, a to v rozsahu odpovídajícím cca čtrnácti analýzám (12ti hodinové bloky) různých programů za měsíc. Zaměření těchto analýz bylo směřováno především na obchodní sdělení na potraviny (včetně doplňků stravy) a loterie a sázkové hry. Vedle toho samozřejmě byly provedeny analýzy na základě podnětů (stížností) posluchačů.

II. Zpracování licenčních řízení podle § 12 a násl. zákona č. 231/2001 Sb.

Rada pro oblast rozhlasového vysílání zpracovává všechny podklady ve správních řízeních o udělení licence k provozování rozhlasového vysílání prostřednictvím vysílačů. Vzhledem k významnému nárůstu počtu těchto řízení (řádově ve stovkách procent) byla v roce 2014 provedena revize podkladových databází k jejich využití pro vytváření komplexních materiálů pro rozhodnutí Rady v této oblasti.

III. Předvolební vysílání

Obsahová kontrola rozhlasových programů v roce 2014 se zaměřila zejména na objektivitu a vyváženost vysílání v předvolebních obdobích (v roce 2014 šlo především o provedení analýzy rozhlasového vysílání před evropskými volbami a byla zahájena analýza rozhlasového vysílání před obecními a senátními volbami). S výsledky monitoringu před volbami do Evropského parlamentu se Rada seznámila na svém 21. zasedání. Projednala zjištění analýz, které vyhodnocovaly vysílání Českého rozhlasu, programu Impuls a Frekvence 1. Monitoring zahrnoval standardní zpravodajství a publicistiku a také pořady s předvolební dramaturgií.

V souvislosti s konáním říjnových obecních a senátních voleb Rada zadala monitoring vysílání vybraných rozhlasových programů a s jeho výsledky se seznámí na jaře 2015.

D. Priority blíže specifikované pro oblast licencí a registrací:

Rada se v uplynulém roce aktivně účastnila diskuzí o možnostech revize Směrnice AVMS s ohledem na nové technologie a možnosti vysílání, které přináší zejména šíření vysílání prostřednictvím internetu, a to jak v rámci

práce Evropské Komise (Kontaktní výbor Směrnice) tak na nově vzniklé platformě Evropské skupiny audiovizuálních regulátorů – ERGA.

Rada dále v rámci chystaných změn zákona o vysílání již aktivně zpracovává analýzy a možné varianty změn příslušných ustanovení, které by reagovaly na technologický vývoj a na výzvy, které s sebou přináší rozšiřující se online distribuce audiovizuálního obsahu.

E. Priority blíže specifikované pro oblast rozpočtu, účetnictví a výpočetní techniky:

1. Aktualizace Rámcového rezortního interního protikorupčního programu dle požadavků usnesení Vlády ze dne 2. října 2013 č. 752

Na základě Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014 byl aktualizován Interní protikorupční program Úřadu RRTV, jehož cílem je vytipovat riziková místa, funkce a vymezit oblasti činností, při kterých by mohlo docházet ke vzniku korupce a přijímat taková opatření, která zabraňují korupčnímu jednání a následným škodám. Byl rovněž přijat Etický kodex a zveřejněn seznam advokátních kanceláří, se kterými má RRTV uzavřenou smlouvu o poskytování právních služeb.

2. Pokračování v implementaci požadavků Národního standardu pro elektronické systémy spisové služby do Intranetu RRTV

Pokračovala implementace požadavků Národního standardu pro elektronické systémy spisové služby do Intranetu RRTV. V roce 2014 byla dokončena první a druhá etapa vývoje. Závěrečná třetí etapa je plánována na první polovinu roku 2015 a zprovoznění celého systému do konce prvního pololetí 2015.

3. Pokračování dle požadavků gestora v procesním modelování agend veřejné správy

Pokračovala započatá spolupráce s Ministerstvem vnitra v procesním modelování agend veřejné správy. V roce 2014 ovšem nedošlo ze strany Ministerstva vnitra v této oblasti k výraznému posunu.

4. Výměna win XP za win 7/8.1 z důvodu ukončení podpory pro win XP

Byla zahájena obnova výpočetní techniky z důvodu ukončení podpory pro win XP a současně velkému morálnímu zastarání dosavadní výpočetní techniky. Došlo k přechodu na win 7/8.1. V roce 2014 se obměnila většina počítačů.